ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів на 2027–2030 роки з реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року»

1. Мета

Проєкт розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів на 2027–2030 роки з реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року» (далі – проєкт акта) розроблено з метою забезпечення реалізації протягом 2027–2030 років Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1018 (далі – Концепція), та забезпечення скоординованого виконання завдань у сфері психічного здоров'я.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт акта розроблено з метою забезпечення системної реалізації положень Концепції та відповідно до пункту 7.3 протоколу розширеного п'ятнадцятого засідання Міжвідомчої координаційної ради з питань охорони психічного здоров'я та надання психологічної допомоги особам, які постраждали внаслідок збройної агресії російської федерації проти України від 17.06.2026.

Стан психічного здоров'я в Україні у 2025–2026 роках характеризується безпрецедентно високим рівнем хронічного стресу та тривожності, що безпосередньо пов'язано із збройною агресії Російської Федерації проти України та як наслідок тривалими воєнними діями та нестабільністю.

Згідно з комплексними моніторинговими дослідженнями за 2024-2025 роки ВООЗ, Gradus Research та системи «Ти як?» фіксуються такі показники:

• стрес та напруга: від 70% до 83% українців повідомляють про симптоми депресії, тривоги чи високого рівня стресу. Понад 43% населення перебувають у стані постійної нервової напруги, а близько 52–55% відчувають хронічну втому;

• прояви дискомфорту: найчастішими симптомами є тривожність (58%), погіршення якості сну та безсоння (50%), загальне виснаження і пригнічений настрій;

• вразливі групи: найбільший рівень емоційного навантаження фіксується серед жінок, молоді віком 25–34 років, а також внутрішньо переміщених осіб (ВПО), у яких рівень депресивних станів на 11–15% вищий, ніж у середньому по країні;

• динаміка готовності до звернення до психолога: з 7% (2022 рік) до 17% (2025 рік).

Варто відзначити, що протягом 2022-2025 років Урядом було затверджено низку нормативно-правових актів, які створили правові, організаційні, економічні та соціальні засади фундаментальних змін системи охорони

психічного здоров’я в Україні.

Відповідно до оцінок міжнародних організацій, значна частина населення України потенційно потребує психологічної, психосоціальної, психіатричної або реабілітаційної допомоги. Особливої уваги потребують:

- військовослужбовці, ветерани війни та члени їхніх сімей;
- особи, які зазнали поранень, катувань, полону або сексуального насильства;
- сім’ї загиблих і зниклих безвісти;
- внутрішньо переміщені особи;
- діти;
- особи з інвалідністю;
- мешканці територій, наближених до районів ведення бойових дій;
- особи, які мають залежності, суїцидальні ризики або тяжкі психічні розлади.

Прийняття проєкту акта забезпечить скоординовану реалізацію у 2027 – 2030 роках заходів Концепції, спрямованих на підвищення доступності та якості послуг у сфері психічного здоров’я й узгодження дій органів влади.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта пропонується затвердити план заходів на 2027–2030 роки з реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров’я в Україні на період до 2030 року (далі – план заходів).

4. Правові аспекти

У даній сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти:

Конституція України;

Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров’я»;

Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення»;

Закон України «Про систему охорони психічного здоров’я в Україні»;

Закон України «Про психіатричну допомогу»;

Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»;

Закон України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні;

Закон України «Про систему громадського здоров’я»;

Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров’я»;

Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»;

Указ Президента України від 12 жовтня 2026 року № 1038/2026 «Питання Національної стратегії у сфері прав людини»;

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 року № 1018-р «Про схвалення Концепції розвитку охорони психічного здоров’я в Україні на період до 2030 року»;

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 29 листопада 2024 року

№ 1190-р «Деякі питання забезпечення досягнення Цілей сталого розвитку в Україні»;

Постанова Кабінету Міністрів України від 24 червня 2026 року № 814 «Про затвердження Програми розвитку кадрових ресурсів у системі психічного здоров'я на 2027-2031 роки».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту акта не потребує додаткових фінансових витрат з державного бюджету України та здійснюватиметься в межах видатків, передбачених у державному та місцевих бюджетах на відповідні роки, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством.

Фінансово-економічні розрахунки додаються.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт акта потребує проведення публічних консультацій відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2010 року № 996.

Проєкт акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності та не потребує погодження Науковим комітетом Національної ради України з питань розвитку науки і технологій.

Проєкт акта не стосується соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної, тому не потребує погодження уповноважених представників всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноважених представників всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, Уповноваженого із захисту державної мови.

Проєкт акта потребує погодження з Міністерством економіки та довкілля України, Міністерством цифрової трансформації України, Міністерством фінансів України, Міністерством освіти і науки України, Міністерством соціальної політики, сім'ї та єдності України, Міністерством у справах ветеранів України, Міністерством оборони України, Міністерством внутрішніх справ України, Міністерством культури України, Міністерством молоді та спорту України, Міністерством у справах громад, територій та внутрішньо переміщених осіб України, Державною службою статистики України, Державною податковою службою України, Національним агентством України з питань державної служби, Державною службою України у справах дітей, Національною службою здоров'я України, Національною соціальною сервісною службою України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, обласними, Київською міською державними (військовими) адміністраціями, Всеукраїнською асоціацією органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України».

Проєкт акта потребує проведення правової експертизи Міністерством

юстиції України.

7. Оцінка відповідності

Проєкт акта не містить положень, що стосуються зобов’язань України у сфері європейської інтеграції; впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією; створюють підстави для дискримінації.

Проєкт акта за предметом правового регулювання не стосується Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практики Європейського суду з прав людини.

Проєкт акта не потребує проведення громадської антикорупційної, громадської антидискримінаційної та громадської гендерно-правової експертизи.

Проєкт акта потребує направлення до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

Проєкт акта потребує направлення до Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України для проведення експертизи на відповідність зобов’язанням України у сфері європейської інтеграції, у тому числі міжнародно-правовим, та праву Європейського Союзу (acquis ЄС).

8. Прогноз результатів

Реалізація проєкту акта не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб’єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров’я, покращення чи погіршення стану здоров’я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Реалізація проєкту акта матиме позитивний вплив та дозволить створити цілісну та ефективну систему охорони психічного здоров’я населення, що сприятиме підвищенню рівня психічного здоров’я населення та покращенню якості життя, зменшенню прямих та непрямих втрат економіки України, забезпеченню доступності допомоги з охорони психічного здоров’я на рівні територіальних громад, підвищенню загального рівня психологічного благополуччя населення, посиленню ролі громадського сектору в системі охорони психічного здоров’я.

Міністр охорони здоров’я України **Віктор ЛЯШКО**

____ _____ 2026 р.